

Algebra 2

Luka Horjak (lukahorjak@student.uni-lj.si)

5. november 2021

Kazalo

Uvod	3
1 Osnovne algebrske strukture	4
1.1 Linearne operacije	4
1.2 Polgrupe in monoidi	5
1.3 Grupe	6
1.4 Kolobarji in polja	7
1.5 Vektorski prostori in algebre	8
1.6 Podstrukture	9
1.7 Generatorji	11
1.8 Direktni produkti in vsote	12
2 Primeri grup in kolobarjev	13
2.1 Cela števila	13
Stvarno kazalo	14

2 Primeri grup in kolobarjev

2.1 Cela števila

Izrek 2.1.1 (Osnovni izrek o deljenju). Naj bo $m \in \mathbb{Z}$ in $n \in \mathbb{N}$. Potem obstajata taki enolični števili q in r , za kateri je

$$m = qn + r \quad \text{in} \quad 0 \leq r < n.$$

Dokaz. Naj bo

$$S = \{k \in \mathbb{Z} \mid kn \leq m\}.$$

S je navzgor omejena, zato ima največji element q , ki ustreza zgornjim pogojem. $\square$

Posledica 2.1.1.1. Podmnožica H aditivne grupe $\mathbb{Z}$ je podgrupa natanko tedaj, ko je H oblike $n\mathbb{Z}$ za $n \in \mathbb{N}_0$.

Dokaz. $n\mathbb{Z}$ je očitno grupa za vsak n , opazimo pa, da najmanjši naravni element H deli vse ostale. $\square$

Definicija 2.1.2. $d \in \mathbb{N}$ je *največji skupni delitelj* celih števil m in n , če $d \mid n$, $d \mid m$ in vsak skupni delitelj m in n deli tudi d . Označimo $d = \gcd(m, n)$.

Trditev 2.1.3. Naj bo G aditivna grupa in $H, K \leq G$. Potem je tudi

$$H + K = \{h + k \mid h \in H \wedge k \in K\}$$

podgrupa G .

Dokaz. The proof is obvious and need not be mentioned. $\square$

Posledica 2.1.3.1. Za vse pare celih števil m in n , ki nista obe 0, obstaja enoličen največji skupni delitelj, ki je oblike

$$d = mx + ny$$

za neka $x, y \in \mathbb{Z}$.

Dokaz. Grupa $n\mathbb{Z} + m\mathbb{Z}$ je grupa oblike $d\mathbb{Z}$. $\square$

Definicija 2.1.4. Če je $\gcd(m, n) = 1$ pravimo, da sta si m in n *tuji*.

Lema 2.1.5 (Evklid). Naj bo $p \in \mathbb{P}$ in $m, n \in \mathbb{Z}$. Potem velja

$$p \mid m \cdot n \implies p \mid n \vee p \mid m.$$

Dokaz. Če $p \nmid m$, je $\gcd(p, m) = 1$, zato obstajata taka x in y , da je

$$px + my = 1.$$

Sledi, da je

$$p \cdot \left(nx + \frac{mn}{p} \right) = n. \quad \square$$

Stvarno kazalo

C

Cela števila

Največji skupni delitelj, [13](#)

Tujost, [13](#)

I

Izrek

Evklidova lema, [13](#)

Osnovni izrek o deljenju, [13](#)